

NIEUWSBRIEF NAJAAR 2025 van de classische Kerk en Israël werkgroep Overijssel-Flevoland

Berichten vanuit de classische werkgroep:

Graag brengen we door middel van deze nieuwsbrief u op de hoogte van de activiteiten van de werkgroep Kerk en Israël van de classis Overijssel- Flevoland die in het najaar van 2025 en begin 2026 gehouden zullen worden.

Daarvoor staan we eerst even stil bij het overlijden van Dicky Rentier. Zij was jarenlang een zeer gewaardeerd lid van de classische werkgroep en van de voorloper van deze werkgroep. Ook was ze een vaste deelnemer aan het leerhuis in Wierden. Dicky overleed op 2 juni 2025. De dankdienst voor haar leven werd op zaterdag 7 juni in de Ontmoetingskerk te Zuidwolde gehouden. De dienst werd geleid door ds. Reinier Gosker, oud-voorzitter van onze werkgroep. Dat de gedachtenis aan Dicky ons tot zegen moge zijn.

Terug naar de activiteiten van de werkgroep. Onze kerntaken zijn: de bezinning op de joods-christelijke dialoog, op de joodse wortels van het christelijk geloof en de bestrijding van het antisemitisme. Deze activiteiten kunnen we wel onderscheiden, maar niet scheiden van wat er op dit moment in de Palestijnse gebieden en Israël gebeurt. Treffend wordt dit onder woorden gebracht door wat journalist en publicist Ronit van Tijn Palache onlangs in dagblad *Trouw* schreef (28 juli 2025). Als Nederlandse Jood kan ze niet meer door de bril van haar jeugd naar het land Israël kijken. Het doet haar pijn dat ze onder ogen moet zien hoe het land nu anderen veel kwaad berokkent. Ze neemt afscheid, niet van waar ze vandaan komt, niet van haar geschiedenis en ook niet van de liefde voor het land, maar van de bril van haar jeugd.

Wat daar gebeurt, doet ook iets met onze band met Israël. Tegelijkertijd blijven we om bijbelse en historische redenen met Israël als volk en als land verbonden zonder onze ogen te sluiten voor het onrecht dat gedaan wordt. De combinatie van trouw en verbondenheid aan Israël zonder blind te zijn voor het kwaad dat gedaan wordt, is een uitdaging waar we voor staan. Dat neemt niet weg dat we ons als werkgroep het komend seizoen op onze kerntaken blijven richten. In dit kader organiseren we in het seizoen 2025/26 twee activiteiten.

Op maandag 27 oktober 2025 organiseert de werkgroep in samenwerking met ds. Reinier Gosker een pilot Talmoedgesprek met Jacob de Leeuwe over de messias in de Talmoed. Deze studiedag zal plaatsvinden in Zwolle. De verdere informatie vindt u hieronder.

En op maandag 2 maart 2026 organiseert de werkgroep voor de achtste keer een conferentie in Hellendoorn. Deze studiedag zal staan in het teken van antisemitisme in geschiedenis en heden. Wat is antisemitisme, hoe herken je het, wat kan je er

tegen doen? Over deze vragen zal het gaan. Reserveer al vast deze datum, maandag 2 maart 2026, in uw agenda.

Het laatste wat ik u onder de aandacht wil brengen betreft de website Kerk & Israël Noord. Helaas stopt deze website. De berichten van onze werkgroep zullen voortaan vermeld worden op de website van Joods-Christelijke Dialoog: joods-christelijke-dialoog.nl. Deze website wordt gedragen door vertegenwoordigers van alle Kerk en Israël werkgroepen in Nederland. Op deze website vinden we onder andere ook de activiteiten van de andere werkgroepen Kerk en Israël vermeld. Het is zeer de moeite waard deze website te bezoeken.

Met vriendelijke groet,
ds. Leon Eigenhuis,
voorzitter van de klassicale werkgroep Kerk en Israël Overijssel-Flevoland.

Pilot Talmoedgesprek op 27 oktober 2025

In het voorjaar van 2026 zal het derde deel uitkomen van de vertaling van Talmoedtractaat Sanhedrien van Jacob de Leeuwe. Vooruitlopend op het verschijnen van de publicatie organiseren we in het najaar van 2025 een *pilot* Talmoedgesprek met Jacob de Leeuwe.

Op deze studiedag bestuderen we een specifiek gedeelte van de tekst, nl. over de messias in de Talmoed. We verdiepen ons in de vraag hoe we ons het komen van de messias moeten voorstellen, actief of passief? Waaraan kunnen we de messias en/of de messiaanse tijd herkennen?

Hebt u interesse om deel te nemen? Enige basiskennis van rabbijnse teksten is vereist. Ook verwachten we dat u ter voorbereiding op de studiedag de syllabus, die u na opgave ontvangt, hebt bestudeerd (studiebelasting 4-8 uur). Om ook werkelijk tot gesprek te komen is het maximaal aantal deelnemers beperkt tot 16 personen. Zijn er meer deelnemers, dan komt u op de wachtlijst. **Opgeven kan tot 6 oktober.**

De studiedag vindt plaats op maandag 27 oktober in de Oosterkerk, Koewegje 2, 8021 AG Zwolle. De studiedag duurt van 11.00 tot 14.45 uur, inloop vanaf 10.30 uur. Kosten van deelname: € 40,--, inclusief syllabus en lunch.

Voor informatie: Reinier Gosker, tel. 06 – 12 46 99 87, reiniergosker@gmail.com

Opgave (tot 6 oktober) via Hennie Marsman (classicale werkgroep),
hj.marsman@kpnmail.nl

Hellendoorn conferentie: Antisemitisme in geschiedenis en heden.

Op maandag 2 maart 2026 organiseert de werkgroep voor de achtste keer een conferentie in Hellendoorn. Deze studiedag zal staan in het teken van antisemitisme in geschiedenis en heden. Wat is antisemitisme, hoe herken je het, wat kan je er tegen doen? Over deze vragen zal het gaan. Reserveer al vast deze datum, maandag 2 maart 2026, in uw agenda.

Activiteiten in de regio:

Dalfsen

Leerhuis over het Bijbelboek Jona.

Data: 19 januari, 2 en 16 februari en 2 maart 2026.

Tijd: 14.00 tot 16.00 uur.

Plaats: Kerkelijk centrum De Overkant, Kerkplein 22a, 7721 AD Dalfsen.

De eerste en laatste keer onder leiding van Dodo van Uden, de tweede en derde keer leidt Teunis Dankers.

Kosten: € 20,00 + € 12,00 voor het boek (Dodo van Uden – Weg van de Tora, deel 8).

Opgave voor 3 jan. 2026 bij T. Dankers, e-mail: dankers-adriaanse@hetnet.nl, tel. 0529 434437.

Emmeloord

Lezing 'Verzoening in Bijbels perspectief'

Het begrip 'verzoening' speelt een belangrijke rol in Jodendom en Christendom, maar in beide godsdiensten wordt er iets anders onder verstaan. In deze lezing gaat dr. Peter van 't Riet op zoek naar de Bijbelse oorsprong van het verzoeningsbegrip en naar de wijze waarop verzoening in Jodendom en Christendom beleefd en gepraktiseerd wordt.

Datum: maandag 3 november 2025

Organisatie: PKN Emmeloord, Commissie Lerende Gemeente.

Plaats: Nieuw Jeruzalemkerk, Cornelis Dirkszplein 10, 8301 AN Emmeloord.

Aanvang: 20.00 uur

Kampen

Leerdiensten Tora en Evangelie in Kampen.

De woorden van het Nieuwe Testament verstaan we alleen dan goed, als we die vanuit de Hebreeuwse Bijbel lezen en als we daarbij geholpen worden door de ingangen die de rabbijnen in hun uitleg aan de Bijbeltekst ons bieden.

Het is belangrijk om goed thuis te zijn in de Tenach omdat Jezus van de woorden uit deze geschriften leefde en omdat Hij op zijn wijze de geschriften van Mozes en de profeten en de andere geschriften heeft vervuld. Net als de eerste heidenchristenen lezen we via het getuigenis van Jezus het Oude Testament. Maar alleen als we thuis zijn in de Tenach weten we wat Jezus door wat hij heeft gezegd en gedaan, heeft vervuld. De joodse uitleg die we in de geschriften van rabbijnen vinden, helpt ons bij het beter thuis raken in de Hebreeuwse Bijbel.

Dat is een lastige oefening voor ons, omdat we dat al eeuwen niet meer deden. Maar wie zich eraan waagt en met de rabbijnen meeleest, komt tot verrassende resultaten.

We vragen ons dus niet alleen af wat er in het Hebreeuws staat, maar ook hoe de rabbijnen met dit Schriftgedeelte omgaan.

De data van de LTE-diensten:

2 november 2025, 23 november 2025 en 30 november 2025.

1 februari 2026, 15 februari 2026 en 22 februari 2026.

Nijverdal

Leerhuis Jodendom-Christendom

De gespreksleider van dit seizoen is ds. Reinier Gosker, emeritus predikant uit De Wijk. Hij was jarenlang voorzitter van de Classicale Werkgroep Kerk & Israël.

Aan de hand van Jonathan Sacks '*Genesis. Boek van het begin*' gaan we met elkaar in gesprek. Allereerst maken we kennis met het synagogale leesrooster: het wekelijkse gedeelte (parasja) uit de boeken van Mozes, dat op sjabbat in de synagoge gelezen wordt. Bij elke parasja (schriftgedeelte) schreef Jonathan Sacks enkele korte essays, waarin joodse wijsheid (talmoed en midrasj) vruchtbaar gemaakt wordt om moderne samenlevingsvragen aan de orde te stellen.

'*Genesis. Boek van het begin*' maakt deel uit van de vijfdelige serie '*Verbond en dialoog. Joodse lezing van de Tora*'. Aanschaf van dit eerste deel verdient aanbeveling (€ 29,99), maar is geen voorwaarde om deel te nemen aan het leerhuis.

Data: 30 september, 11 november, 2 december, 6 januari, 3 februari en 3 maart.

De bijeenkomsten vinden plaats op dinsdagavond van 19.30-21.30 uur in Het Centrum in Nijverdal. Mogelijk wordt de locatie in 2026 een andere i.v.m. de verbouwing van Het Centrum.

Er zijn geen kosten verbonden aan het leerhuis, wel wordt een vrijwillige bijdrage voor koffie/thee op prijs gesteld.

Opgave bij Willem Bouwhuis, e-mail: willem.bouwhuis@gmail.com, tel. 06-15558285.

Rijssen

Hebreeuws lezen in het boek EXODUS in Rijssen.

In de Open Hof kerk in Rijssen bent u welkom in het Leerhuis Ben Sira om het boek Exodus in het origineel te lezen. We volgen de indeling van de joodse parasjat van het boek Sjemot in de tijd, zoals gebruikelijk in de winterperiode.

In 6 bijeenkomsten lezen we in het Hebreeuws delen van het verhaal van Mozes in Egypte, zijn roeping bij de brandende braamstruik, zijn oproep aan Farao: *Laat mijn volk gaan!* De plagen en het Pascha, de doortocht door de Schelfzee en het lied van Mozes, het advies van Jetro en de openbaring op de Sinai met de 10 woorden.

Bij deze selectie gaan we uit van het boek EXODUS. Vorig jaar was Leviticus aan de orde. We lezen stapsgewijs het boek Exodus van rabbijn Jonathan Sacks, waarin hij de joodse verteltraditie op een unieke wijze toelicht.

De cursus begon in Almelo vanaf 1987 en is in Rijssen in 2023 opnieuw gestart door dr. Otto Mulder, emeritus predikant van de Grote Kerk Almelo en docent

Bijbelwetenschappen HBO Theologie Windesheim, die aan de hand van een reader met de teksten uw zelfstudie en het lezen in Hebreeuws begeleidt als in een joods leerhuis. Dat betekent samen lezen en de betekenis proeven, waarbij de inbreng van alle deelnemers noodzakelijk is. Individueel is er een verscheidenheid van de kennis van het Hebreeuws, ook aan diverse gezichtspunten, die steeds aan de orde komen. De vraag voor wie en welk niveau?

Wie een goede basiskennis van de Bijbel heeft en het Hebreeuws aanvankelijk kan lezen is welkom. De grammaticale voorkennis verschilt sterk. Dat is mogelijk door uit te gaan van een reader met de Hebreeuwse tekst en daarnaast 3 vertalingen om de interpretatie te proeven in de Buber/Rosenzweig-vertaling, de Naardense Bijbel en de NBV -vertaling.

De doelgroep bestaat uit "gewone" gemeenteleden, pastorale werkers en predikanten. De huidige groep bestaat uit 6 leden. Een uitbreiding tot 10 is het doel. De locatie: De Open Hof kerk te Rijssen, bij het NS-station.

De data van de zes bijeenkomsten: Op dinsdagmiddag van 13.30-17.00 uur in 2025 op 7 oktober, 4 november, 2 december en in 2026 op 20 januari, 17 februari en 17 maart.

De kosten: voor 6 bijeenkomsten betaalt u 6x25 euro voor huur en reiskosten en voor de reader met de teksten 20 euro. Het boek Exodus van rabbijn Sacks is voor uw rekening.

Informatie: te verkrijgen bij de docent dr. Otto Mulder, die woont in BALK, Tjalke de Boerstrjitte 2, 8561 EL, tel. 06 52722753, mail: omulder@hetnet.nl.

Websites:

Joods-Christelijke dialoog: www.joods-christelijke-dialoog.nl

Israel Netwerk Twente: www.israelplatform.nl

Facebook:

Israel Platform Hoopvol Nieuws (voorheen: Israel Platform Hellendoorn-Nijverdal).